

Morfars

Prot 2

Min morfars, Carl Isack Andersson,
föddes vid "Råby-krog" i Råby Rönö
församling, Södermanlands län
den 19 dec. 1850.

Lans far, Nils Johan Andersson Lane
föddes på torpet Öma på Spångs ägor
i Kistbergs socken i Östergötlands
län den 27 april 1816

Vigd i Råby Rönö församling den
10 juni 1847 med Anna Maria (Maja)
Andersdotter född i Snesta Råby
Rönö församling den 10 febr 1818.

Morfars far hade flyttat från
Östergötland till Råby i Södermanland
1846. Flyttade 1852 från Råby Krog till
Smedstorp, 1854 till Högvalle och
samma år till Hedvigslund (Heddar)
i Råby socken.

Barn till min morfars mor och far:

Johan Fredric, f. 25 juli 1847. Död i Amerika

Hilda Lovisa, f. 23 febr 1849

död 29 juli ~~1849~~ 1849

Carl Isaac, (min morfars) f. 19 dec 1850

död 29 sept. 1940

Glaes Gustav, f. 18 september 1853

död 17 maj 1929

Anna-Lovisa född 30 oktober 1860
(gift Söderqvist) död

3

Den fattigdom och det armod som rådde i Sverige, i synnerhet för mängder av människor på samhälls-
stegens nedersta stegplaner, och som fått min farfars far att "frivilligt"
ta tjänst i ett krig mellan Tyskland
och Frankrike i början på 1860 talet -
det förhållandet hade inte för-
bättrats de följande femti åren.
Svårigheten att försörja sig och sin
familj i Sverige startade ju den
massmigration till Amerika som
Vilhelm Nöberg så mästertligt beskrivit
i sina böcker om utvandringen till
Amerika

Förhållandet måste ha varit mycket
svårt för morfars far, att försörja sin
familj i Råby vid den tiden.

J hopp om att landet i Väster skulle
öppna dörrarna till en bättre framtid,
tog han det svåra beslutet att
emigrera till Amerika. Tanken var tidigen
att han skulle kunna skicka hem
pengar eller att den övriga familjen
skulle komma senare till Amerika.
Vad vet jag!

Den 10 okt 1869 anträdde resan till
Amerika. Det var morfars far, Nils Johan
Andersson Kane född 1816, sonen Fredrik
född 1847, samt en kusin till morfar.

x 27/4
xx 25/7

Nils Johan. dog, enligt meddelande till
pastorsämbetet 29 Juli 1875 i Iowa
Meddelandet anlände pastorsämbetet ~~XXXX~~
i september 1875.

Jag har en del brev från dem i min
ago, som jag ämnar bifoga. Brevkon-
takten med släkten i Sverige upph-
örde efter några år. Morfars bror och
kusin dog med all sannolikt, även dom,
i Iowa.

Morfars mor hette som nämnts, Anna Maria
Andersdotter, och i kyrkboken står det att
dopritiken var "Hemmanägaren Pehr Andersson,
Lustum Maja Andersdotter, drängen Eric
Andersson och jungan Maja Gustafva Vin-
stedt i Smesta" Morfars mor Anna Maria
bodde de sista åren hos sonen Isaac i
Trosa. Han avled 3 febr. 1897 och begravdes i
Trosa 10 febr 1897.

Min morfars bror Isaac var vallpojke vid
Smesta i Råby Rönö redan vid Färs ålder.
Han fick bara gå i skolan 14 dagar. Efter
att ha arbetat som dräng på olika gårdar
i Råby-Rönö i c:a 10 år, började han som
mjölnardräng vid Largs kvarn den 1 juli
1869, där även hans bror Claes började
arbeta något senare. Han arbetade där
till 11 okt 1871. Kvarnen bytte ägare 15 okt
1870, var för det finns två bebygg från hans
tid vid Largs kvarn. Bebyggen bifogas.
Bröderna slutade samtidigt och började

Arbetet vid Eldkraven i Stockholm.
 Rinderna hade gått på så kort tid i
 skolan, och kunde genom att flytta till
 Stockholm på möjlighet att läsa vid någon
 skola på frukosten. Den började som föräls-
 elever på Eriksholms Bergskola, där den
 läste de vanligaste amena, bl.a. matematik
 och samhällsvetenskap. 1873, den 1 juni
 gifte sig morfar med Ulrika Christina
 dandström från Skövde i Skåne-Ögunda.
 Den 15 dec 1875 föddes första barnet.
 Det var Filip Olof Tolman. "Tolman Olof"
 som blev affärsman, först i Almgrens och
 sedan i Nyberg, där handog den 27 dec.
 1929.
 1876 efter 5 år i Stockholm, flyttade fa-
 miljen till Nyköping 1976. Den 1 aug d.är
 började han arbeta på Skövdevarn
 den 1 aug 1877, alltså efter bara 1 år
 blev han, på grund av "varnarens
 ofrånkande" som det står i belyget,
 entledigad från sin befattning.
 (Belyget från såväl Eldkraven som Skövde-
 varn bifogas).
 Fredrik blev arbetade alljämt kvar
 vid Eldkraven, där han arbetade till
 förmån, den hade lagret om flera rum
 högt upp i Eldkraven. Där arbetade han
 och bodde till förmån med den
 31 okt 1878. På d. 3. k. Eldkraven, på
 Kungsholmen, som reserverats för Skövde
 Rinderna, byggdes 1911-23 det ar-arkitektens

5.

Regnar Östberg ritade Stads huset,

I stället för att fortsätta arbetet vid Storkuskvarn hos nya arrendatorn blev morfar nu krogare. Han arrenderade nu "Nyköpings krog". Det blev (troligen medvetet) bara ett år, då krogen skulle rivas p.g. av ändring av Stadsplanen i berörda del av Nyköping.

1878 flyttade morfar med familj till Trosa. Första året bodde familjen i den lilla skugan vid "Frälsningsarmén" på Östra gatan. Morfars första år i Trosa försörjde han sig som fiskhandlare. Han skaffade en häst. vagn - köpte strömming och fjällfisk av fiskarna i Trosa. Rida till Malmköping - till Åkers Styrkebruk och Mariestad åkte han för att sälja fisk o strömming. Men även söderut - till Eysturiga o Sättesta gick färderna. Jag minns hur morfar tale om hur han ordnade matvägen för sig, och även för hunden, på dessa efter dåtida rätt långa resor. Han bytte helt enkelt strömming mot ^{mat} ~~mat~~ något bondkött. Bögsta fattighus besökte han många gånger och bytte några kilogram strömming mot middag. Ett amat "matstak" var hos mjölnaren vid Borvins Kvarn i Bögsta.

Han hade tillhills hyrt stall hos gårdsägaren G. A. Carlsson, som ägde gården 120 i kvarteret G:a Staden, nuv. Th. Laxen.

(6)

Den gården köpte han av Carlsson den 13 sept 1884. De senaste åren hade han även hyrt bostadshuset av Carlsson. Lagparten är utfärdad 23 mars 1885. Gården omfattade bostad och diverse uthus med stall och ladugård. Tomtens areal var 2582 kvm. I köpet ingick intilliggande stadsäga nr 109 om $3\frac{1}{2}$ kappland = 542 kvm. Tillsammans 3124 kvm. Köpesumman var 2260:-.

Den 28 sept 1891 inköpte han på off. auktion Kopparslagaren Otto Philemon Flodbergs stadsägorna ~~nr 139~~ i Kungsgårdsgärdet och nr 139 i Kvamsgärdet, för 1150:-, genom köp av ytterligare några stadsägor fick han ihop några tunnland, och kunde skaffa sig några kor, och ytterligare en häst.

De första åren i Trosa bestod inte enbart av "nasande" med fisk. Han ålög sig även andra köreslor med sin häst, som efter en tid hade utökats till "ett par" hästar.

Morför berättade en gång för mig om sina resor med häst till Stockholm.

Det var last med fisk, men även andra varor såsom frukt, potatis och annat, som såldes till kunder i Stockholm.

Han hade ju bott i Stockholm, från okt. 1871 till juli 1876, och var således ganska hemmastadd i Stockholm. Första dagen gick resan till en krog som låg i d. s. k. Fittjabacken, eller ibland till Fittja värdshus, där han tynde in sig själv och hästen, (eller hästarna) över natten.

Utrilade anträdde nästa dag färden in mot Stockholm, där den medhävda lasten levererades till resp. mottagare. Därefter lastades de varor han skulle ha med sig hem till Trösa. Det var huvudsakligen kolonialvaror till affärerna i Trösa. Sedan gick färden tillbaka till Fittja med vila för häst o skjutskarl till nästa dag då återfärden till Trösa anträdde. En sådan resa med häst till Stockholm tog alltså 3 dagar.

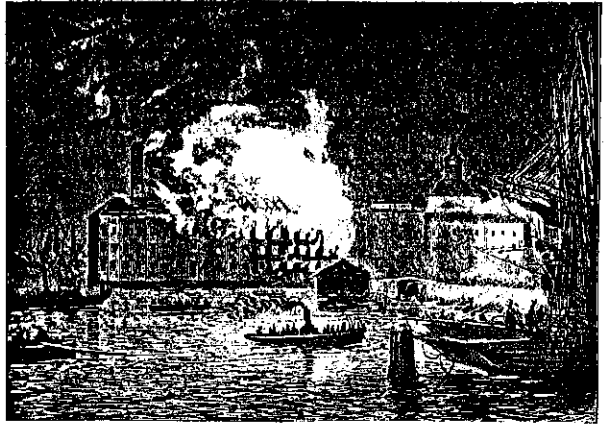
Höjet av Flodbergs stadsägor innebär emellertid att "gubben Flodberg" skulle få bo hos morfar så länge han levde.

Han bodde i ett rum med öppen spis och bakugn. Den kallades "Flodbergs kammaren". Brodern Claes (1853-1929) arbetade ^{som målare} ~~stäm vid~~ Eldkvarn - och där avancerade han till förman. Han hade 2 rum o kök högst uppe

i kvarnbyggnaden

Den 31 okt 1878 brann ^{ju} Eldkvarn, och
blæs reste då till sin bror Isaac i Trasa.
Där blev han kvar och hjälpte sin bror
några år. Han blev kusk, och skjutsade
provryftare och andra resenärer som skulle
hämtas ^{vid} eller skulle med tåget vid Saltskog
eller Jäma.

Den "mesta kändisen"
som blæs skjutsade
var forskningsre-
sande P. E. Norden-
skjöld, som han
skjutsade flera
gångar från Saltskog
till Dalbyö - eller
Kvårhem,

"Eldkvarnens" brand den 31 oktober 1878. Teckning av
A. G. Holström. Ny illustrerad tidning den 9 november 1878.

1885 fick blæs arbete som förman vid
Påskvarnen i Sundsvall. Han reste till
Stockholm i mitten av september, och bodde
hos sin syster Emma, som arbetade i Stockholm
och hade en liten lägenhet på Lantmakargatan.
Han besökte gamla arbetskamrater från tiden
vid Eldkvarnen. Hans besök i Stockholm fick
ett tragiskt slut. Han blev vittne till olyckan
vid brand utbrott på aftonen den 23 sept 1885, då
Kristina Nilsson sjöng svenska folkvisor inför
en ~~besökande~~ publik, beräknad till 50 000 personer.
Hon sjöng från hotellets balkong. Folkmassan
hängde på för att komma sängerstäm så nära
som möjligt. Resultatet - en katastrof, 12 personer
frampådes ihjäl och ett 40-tal skadades.

blæs fick sin anställning vid Ängtervarnen i Sundsvall?

Efter 2½ år som förmän vid kvarnen i Sundsvall inträffade åter en svår olycka. På torsdagen den 25 juni 1888 eldhärjades Sundsvall stad. En gnista från Ängsluven "selånger", som haffikerade selångersån, (det vattendrag som delar Sundsvall i norra o södra staden,) antände några hus vid åns södra sida. Den kraftiga nordväst vinden spred elden genom centrala staden. Stora delar av Sundsvall, däribland Ängtervarnen, blev lågornas rov.

Nu flyttade blæs åter till sin bror i Trösa, där han stannade till sin död 1929.

Nu hade morfar utökat sin "rörelse", att emottaga inte bara ett litet jordbruk, utan även köpta köra o slakta djur som "slaktarnas" som han kallades, såldes kött o fläsk, och bakades limpor till arsakor.

Det utvecklade sig till rena gästgiveriet - så nu fanns jobb för brodern blæs, liksom för en och ibland 2 drängar. 3 hästar och 5 kor barade sin skötsel, och alla körningar med strömning till Saltskog eller Järna eller Gnesta. Det blev så småningom mest till Gnesta, utom på söndagar, då tåget med gods vagnar inte stannade i Gnesta. Då blev det Saltskog eller Järna. När strömningen gick till" fiskades det även söndagar. Mycket körningar gällde hämtning av varor till affärerna i Trösa. Den tid på året när ångbåten "Trösa" gick mellan Trösa och Stockholm,

10

var det en hel del köring till och från
hamnen.

Som kuriositet kan jag citera ur kontraböcker
som morfar hade med diverseaffärerna -
Larsson & Franzen, eller "Matts Ekelinds", som ^{det} senare
hette (på V. gat) och "G. W. Janyé" vid torget
till hushållet hos morfar - allmänt kallat
"slaktarns" köptes ju mycket varor i dessa
affärer, det betalades per månad, och då
gjordes avdrag för de köringar som gjorts
för dem.

G. st. 6 dec 1894. Kört 2 lass från båden 1.80
= 90 öre per lass.

2 resor från Jerna 8:- = 4:- per lass.

1 lass från Mölnbo 4:-

1 lass från Bnesta 2.50

I gengäld var ju varorna som köpts
särligt i pris.

Ent. kontraboken 1894 kostade:

2 kg Hvete mjöl	44 öre	(= 22 öre kg)
1/2 kg smör	95 öre	
1/2 kg kaffe	1.05 kr.	
1/2 kg socker	35 öre	
1/2 kanna fjärra	9.50 kr.	
1 mat limrevär	75 öre	
2 kg Kärnsåpa	80 öre	(= 40 öre kg)
2 lit Fotogen	32 öre	(= 16 öre lit)
1 Pistamp	10 öre	
1 kg Zinkvitt	6 öre	
1/3 l Linsolja	20 öre	(= 60 öre lit)

År 1902 kostade

1 kg sill 40 öre

- 2 met domestiktyg 80 öre (= 40 öre m)
- 1 kg Smör 16 öre
- 10 met lärft-tyg 5:- (= 50 öre met)
- 1 kg Kryddost 50 öre

Brännvinet hörde väl inte till livets nödtyft, men en prisjämförelse kan ju ha sitt intresse.

1865	kostade 1 lit brännvin	57 öre
1870	"	50 öre
1888	"	1.00 kr
1903	"	1.35

7 blae. kommareu, (f. d. Flodbergs kommareu) fanns den stora bakugnen. Där bakades inte bara bröd till det, nu ganska stora hushållet, utan även för försäljning.

Lär det "ledinska" huset vid torget nu ligger, var tidigare en träbyggnad. Där sålde morfar o mormor limpor - syltor och även annan mat som tillreddes i gården vid Örsha gatan (där Kv Lallen nu ligger).

Det fanns ett gammalt fotografi, taget från "Albinns hörna" o marret, där min mamma - Judith är med. Hon är där s:a 30 år, som var född 21 dec 1887 - varför kortet är taget s:a 1896. Morfar sålde senare huset till sjömannahandlaren Frölander, som byggde det nuvarande huset.

Det blev mer omer ^{som} matservering i gården Ögat 120. När det bröts granit i Tross och gjök på Öbolandet, liksom när kullerstensgatorna sattes på Ö o västra

gatan bodde de flesta jobbarna hos "Slaktarns- eller hade i varje fall maten där. Man har svårt att förstå hur alla kunde få rum i det, inte allt för stora köket, när det stora runda bordet dukats till måltiderna. Alla som åt där kunde ju inte få bostad i stugan, utom bodde väl i rum ute på stan. Men några inboende var det alltid. Stugan bestod av ett kök, ett rum där morfar o mormor bodde, d s te blåes kammaren, samt två rum lite upp. Sommartid kunde några bo på "bovind" ett stort utrymme i ett av uthusen. På sommaren serverades måltiderna i ett stort tält på gården - men på vintern fick dom samsas i köket.

När jag på vintern 1943 var inkallad och blev förlagd i Värmland, född i Tolukka och sedan i Edane, hade vi en krossedef, som jag blev bekant med - kanske för att jag körde lastbilen och följaktligen jobba ihop med kocharna - ett gäng man gärna bekanta sig med. När han höjde jag var från Trosa, berättade hon att hans far o farbror vid 2 tillfällen varit i Trosa o jobbat som stensättare. Som hade satt kullerstensgatorna i Trosa med sten från en ö i skärgården (Persö). Dom hade bott o ätit hos en som var slaktare, bonde och "gästgivare".

Jag förklarade då att

Jarne Ohlson, Västerwik

Detta stämde bra med min morfar.

Vi var båda hemma en vecka på permissjon, han i Västervik och jag i Trosa, och när jag berättade hemma för min mamma om detta sammankräffande så hon:

Det måste vara Bröderna Olsin från Västervik. Det stämmer så jag - den här mannen heter Jame Olsin, och hans far heter Karl.

När jag kom tillbaka till förläggningen i Värmland från Trosa och hem från Västervik, hade vi med oss hälsningar till varandras föräldrar. Jemes far hade sagt: "att i det huset (morfars) behövede man aldrig vara hungrig. Det fanns mat eller kaffe på det runda bordet i köket från morgon till kväll. Flickorna kunde laga mat."

Flickorna det var min mamma - Judith, mina mosterar beta och Kerstin.

Kerstin hette då Rundör och gifte sig senare med min morbror Hans Magnas Andersson.

(Förutom till mina kusiner Hans Isak och Olof Magnus) (Eddy & Romys farfar & farfar) resp dems farfar & farfar Rindra Lumpakompisar från Västervik berättade att denne Jame Olsin och hans bror varit molnrytblister ~~na~~, eller bör man kanske säga artisterna, som körde i den s.k. döds-tunnan och upphäddes på olika platser i landet på 1930 talet.

Min och min bror Sams pappa, som jobbat som bilbränsling hos morfar, fick även vara med & köra några resor till Saltskog med

14

strömning. Resan började i Trosa kl 8 eller 9 på kvällen och skulle vara framme i saltskogs station i Svödertälje kl 4 nästa morgon. Ibland var tåget försenat. Då måste man vänta - dom fick nämligen själva lasta in strömningstådorna (som på den tiden ^{innehöll} 50 tyg strömning) i järnvagsvagnen. Till Saltskog var långt och man kunde inte lasta mer än 5-6 lådor, per häst, alltså s:a 10-12 lådor med parhästar, beroende på våglaget. Varje låda vägde ju totalt s:a 65 tyg. Pappa minns en gång när han var med o körde, att det kommit så mycket strömning i land i Trosa och byggsarna norr o söder om Odora - att det var 51 ekipage vid stationen vid Saltskog. Det var hästskjutrar från Hölö, Rörkö, Västerljung, Bålänge o Trosa. Sedan tåget ännu stannade i Smesta, blev det ju närmare att åka med strömningen. Pappas debut som kusk började s:a 1904 när han var 12 år. Det var ju alltid flera äldre kuskar som var med i strömningsskaravanerna - han fick dock en häst med lass själv.

1908-1909 Byggsdes Rindöviks kalkbruk. Då tog pappa jobb där. Den första ugnen byggdes av lyster och kallades lysterugnen. Den står fortfarande kvar. Där råkade pappa ut för en olycka - en murare tappade en tegelsten från höjden ner på pappas vänstra hand, som han hade greppat en annan stor sten.

Handen blev korsad, men redan då var
läkarna duktiga. En liten silverplåt
nitades fast i den trasiga handen. Plåten
fick han behålla hela livet, men den besvärade
honom knappast. Efter några år slutade
han vid Södervik. Förflyttningen var ganska
dålig och arbetet i berget slitsamt.
Han återgick ^{till} ~~ganska~~ jobbet hos morfär.

Fångkörningarna till Nyköpung, liksom andra
körningar för landsfiskalen Lindberg & Taguhärad
och stadsfiskalen i Trosa förekom ofta.
Vid ett tillfälle skjutsade pappa landsfiskal
Lindberg och 4 pojkar till Nyköpung, där
pojkarna skulle mönstra. Pappa som då
var 18 år, men gärna ville ha det militära
undanstökat, lyckades övertala landsfiskalen
att få komma med in till dem som skötte
förrättningen. Landsfiskalen "sa ett gott
ord för pappa. Resultatet blev att han
fick göra exercisen ett år tidigare än
som han annars skulle ha gjort. Han
gjorde lämpen i Kalmböping.

* Far som kunde
vrida sandstugan - på vägen mot Färsholmen

Efter exercisen började han vid Oxens
kalkbruk. Han arbetade där till krigsät-
brottet i aug 1914. Hans sista jobb för Oxens
kalkbruk blev att han och jobba-
kompisen "Farl" fick åka upp till Gävle
för att lossa en präm med kalk.

Under tiden de jobbade med lossningen av

med detta återvändande dom givethis till
Oaxens kalkbruk, men skat därefter
slutade pappa vid bruket.

Därefter började han hos morfar igen,
tills han blev inkallad, när Sverige mobi-
liserade. Hösten 1915, sedan 4 ryska pansar-
kyssare sänkt det tyska minfartyget alba-
ross vid Östergarn utanför Gotlands ostkust,
natten mellan den 1sta och 2dra juli,
blev ett kompani från Södermanlands rege-
ment, var i pappa ingick, överskeppade
till Gotland. Dom skulle vakta de 200
överlevande som internerats på Gotland.
Vad jag vet så var pappa inte inkallad
mer än vid detta tillfälle under första
världskriget. Jag vet heller inte hur många
månader han var på Gotland, men efter
vaktställningen vid Östergarn kunde
han återgå till det civila arbetet, dels
hos morfar, där han ju blev mag genom
gifftermålet med min mamma, Judith Kristina,
den 28 maj 1919, och senare hos sin
blivande sväger - min morbror, Hans Pagnus
Pudenzon, som några år tidigare, eller redan 1910,
då ~~han~~ börjat som fiskhandlare. Rera
därom längre fram i mina anteckningar

Jag får inte glömma berätta att pappa var
med o jobba när det "s. k. slottet" byggdes
vid ^{Åkers} Pappa och Gustav Lindblom var med
från början av byggnationen - dom fälde

Åkerslund →

17.

trädur där byggnaden skulle stå, och var kvar hela tiden byggnationen pågick. När ägaren Emil Lövgren skulle flytta in var pappa o bastar med o hjälpte Emil Lövgren, som själv deltog, att sätta upp tavlor och att bära möbler.

Farbror laes

laes Gustav Anderson hade, som jag tidigare nämnt, haft otur med sina jobb inom mjölnaryrket - branden vid Eldkravn i Stockholm, och sedan branden i Sundsvall. Han var den snällaste människa man kunde tänka, mot både djur och människor. När han åkte till morfars laga, norr om Johanneberg på gamla Tomtevägen, för att hämta hö eller helm, var skrindan alltid till hjälpen uppstegen av barn. Ringden av hö fick bli därefter.

Som jag tidigare nämnt kunde fororna till Stationen i Järna eller Gnesta ~~ibland~~ ibland omfatta 10 takt, eller flera, hästkjuder lastade med strömming. Det gällde att inte ta för stora lass, och

att inte driva på hästarna för hårt.
 Såta dom vila ibland och att stanna
 för matning vid de vattenställen som
 finns utmed vägen. Farbror blaes var man
 om sina hästar, som den djurvän han var.
 Paya, som ofta var med o körde något
 av morfars skejpage, berättade om en
 hästakare från Troa, som var en riktig
 djurplågare. Han slog sina hästar, och
 stannade inte som dom andra för att
 vattna dem. "På vatten går dom inte
 långt" - var hans svar när dom frågade
 varför inte hans hästar skulle ja
 vatten. En gång när dom stannade vid
 Åda källa, (Skurvan före ruffarten till
 Troabyr) för att vattna förskatte den där
 mommen förlä utan att stanna.
 Det var på hösten och regnet hade gjort
 vägarne lösa o spåriga - med andra ord.
 det var tungbort väglag.

När dom senare stannade vid slagby
 (På snestvägen) för att vatta o vattna
 gjorde den här mommen inga becken
 som tydde på att han tänkte stanna
 mer heller. Nu var mätlet något -
 den annars så snälla, så gudsamma
 blaes, ryckte ner nämnda fursk från
 vagnen och pistade honom ganska
 så rejält. Dom fick binda honom
 på vagnen så att han inte skulle
 ramla av, han fick också veta att
 om han så mycket som vörde hästarna

* För att undvika missförstånd vill
 jag meddelat att det inte
 är dindblad, och inte heller
 hällberg, som föreslås i
 denna och den här delen.

med risken, så skulle han få mer
 skyld. Som andra kuskarerna vaktade
 och utfordrade "Fattas" ^{hans} hästar
 skamsen o öm i kroppen, lovade han
 när dom kom till snesta, att i fortsätt-
 ningen vara hygglig mot sina hästar.
 Man applåderade för blas - som vågade
 sätta stopp för Fattas ^{mannens} djurplågeri.

När Fattor blas, (som jag fick namnet efter)
 dog den 17 maj 1929, var jag 9 1/2 år,
 så jag har många minnen av honom, och
 med honom. Jag satt ofta i knä på honom
 och han berättade för mig om intressanta
 saker han varit med om. Man följde ju
 honom och morfar om dagarna som en
 handvalp o titta o påga vad dom gjorde.
 Ett par saker som jag ibland ser fram för
 mig, när det finns anledning att minnas, det
 är hur duktig han var att göra krastar
 av björkris - för olika ändamål - som
 ladugård o stall - för farstuber och
 för snösjonung. Jag minns också hur
 han alltid tog reda på ålskinnen när
 det hade fiskats åt. En del skinn klippte
 han i remsor, något smalare än matkasor,
 som han snodde runt - lät torka.
 Det blev mycket trädar att laga t. ex.
 selar med. En del skinn torkades och
 klipptes sedan i små fyrkanter - dom
 la man i kaffepannan när det var kokt.
 Dom tog "kaffesumpen" med till botten i
 pannan. Det kallades "klarskinn"
 (skimmel från luftfiske klipptes också till klarskinn)

Farbror blaes hade lärt väldigt mycket, och jag vill påstå att han var en intelligent person. När man inte klarade t. ex. ett korsord, eller ville ha svar på andra frågor, då vände man sig till honom, oftast visste han svaret.

Undersåna år i Stockholm, hade han tagit vara på varje möjlighet att lära sig, att förkovra sig på olika områden som begynnande arbetarrörelsen inberrade honom också. Han gick vid flera tillfällen o lyssna på bl. a. Kata Dehlström, när han var i Stockholm. De två eldsvådorna han varit med om hade satt outplönlige spår i honom, ~~men~~ han hörde sig tydligt tillfreds med de ~~men~~ 30 åren i Tross. De två bröderna - blaes och min morfar kvädades tillsammans. De kvädades med djuren på gården - med alla människor som dagligen besökte den så kallade "slaktargården" på Östra gat 120. (Nuvorande Låken)

När blaes begravdes en stor majdag 1929 - hade många barn mött upp för att ha farväl av en barnkär vän.

Alla barn hade varsin bukett liljekorvaljer med till gravon. En underbar doft från dessa buketter spred sig över kyrkogården

Farbror blaes älskade liljekorvaljer

Det bedrevs inte bara slakteri och gästgiveri i gården Östergatan 120 - eller "Slaktarns" som det allmänt kallades. Det var också något av "socialvärd" som tillhandahölls där.

Jag vet ju några som kom o hälsa på sommardag, som hade fått vänt upp, åtminstone delvis hos "morfar's"

Det har jag fått berättat av min pappa, som ju själv kom i åtnjutande av morfars generösa hjärta, sedan pappas familj flyttade till Trosa. En som bekräftade morfars sociala engagemang för mig, var min granne, Robert Nilsson. Han sa att dörrarna hos "Slaktarns" stod alltid öppna för den som behövde lak över huvudet och en bit mat.

Min mormor dog 1905. Då var min mamma 18 år, och min moster Margareta bara 8 år. En man som hette Rundlöv, och som blivit änkeman hade två barn - Elis och Kerstin. Rundlöv kom att vara mycket hos morfar o hjälpa till med sin verksamhet. Sonen Elis blev fiskhandlare - var vet jag inte. Sedan han gift sig blev han arrendator på Tjusholm, där han blev kvar till sin död någon gång på 40 talet. Kerstin, eller Kristina som hon egentligen var döpt till, var född 1885.

Det blev Kerstin Rundlöv och min mamma Judith, som efter mormors död 1905, kom att stå ^{för} matlagningen och skötseln av alla övriga hushållsörens målen. Till sin hjälp fick dom en äldre kvinna - änkan Söderholm. Hennes man hade arbetat vid kaltebruk på Karta. Han hade hittats ihjälfrusen på isen, någonstans mellan Fägelö och Doftskär. Han var på väg hem till Trosa, men klarade inte snöstormen och kylan. Han hade två döttrar i tonåren, som fick komma till släktingar i Västerlyungs skärgård. Hustrun kom till morfar, där arbetade och bodde ^{hon} till sin död, i mitten på 1920 talet.

En annan historia som min pappa berättade handlar om en familj som levde väldigt fattigt. Dom bodde i ett av husen som vi gamla Trosabor kallade för "Tälj-Anders", därför att ägaren hette Andersson och kom från Södertälje. (Nuvarande fastigheten Östra långgatan 14 = Butiken.) Familjen bestod av makarna och 4 barn. Hustrun stod inte ut ^{med} den armod som familjen levde i. Det ryktades att hon, sedan hon lämnat familjen, tagit sig till Göteborg, där hon tagit arbete på en båt som kocka kånke, eller akterstäderska.

Hon kom i varje fall inte tillbaka till Troa. Det gick en tid, men det ekonomiska förhållandet blev allt sämre. Den äldste sonen som slutat skolan skaffade sig, med någons hjälp, arbete i Stockholm. Hyran för bostaden hade inte betalats i laga ordning, varför husägaren begärde vräkning. En dag kom stadsfiskalen, med polis och ytterligare en man, och verkställde vräkningen. Mot kvällen, när det börja skymma, satt de ^{xx} 3 barnen på de få ägodelar som hade, och som ställts ut på gatan. Fadern som var mycket sjuk och försvikad och maktlös, kom då till morfar och bad om hjälp. Morfar sade då till min pappa att hon skulle gå till den man som var ordf. i stadsfullmäktige, drätselkammaren och även fattigvårdsstyrelsen. Han bodde vid torget och var affärsman^{xxx}. Pappa stegade upp till mannen och knackade på, han framförde sitt ärende och berättade hur situationen var, vilket naturligtvis var känt för stadens stora man, men som inget gjort för att hjälpa mannen och hans 3 barn. Min pappa blev, som han själv sa, minst sagt upprörd över mannens

x Den riktige Edvin
 xxEmot, Lisa o Sven

xxx Tukt Oskar T. Nilsson
 han hans företrädare

illa dolda likgiltighet, trots att det var han som hade ansvaret för att familjen skulle få hjälp.

Vi sa pappa, har Ni tänkt hjälpa dom, eller menar Ni att dom ska sitta på gatan inatt, då nästan stammade han fram: Kan inte slaktarns hjälpa dom?

Pappa som sällan blev arg, eller på annat sätt förlorade behärskningen, medgav att han blev "förbannad". Han slängde igen dörren och gick hem. "Dom ska inte behöva sitta ute i natt för en såndär patrons skull"

"Gå & hämta dom, så ska vi ordna mat och sängplatser, i varje fall för i natt, så får det ordnas något imorgon" sa morfar till pappa. Den äldre brodern fick komma till morbror Hans, som redan hade börjat sin fiskhandel. System fick komma till en dam, som blivit änka, denna dam bodde i Stockholm, men vistades i Orsa på somrarna. Hon blev kvar hos denna dam så länge hon levde. Den yngsta av barnen skaffade morfar arbete som lärling hos Bäckman, som hade ett litet lyckeri i huset mitt över gatan - (nuv. Sportaffären). Han blev typograf och jobbade som sådan i hela

sitt liv. Han bodde hos morfar, där han delade rum med "Farbror blae". När han i början av 30 talet skaffade sig egen bostad, fortsatte han att vara matgäst hos morfar tills han gifte sig. Sedan Ivar Nilsson övertogit tryckeriet, där han sedan 1921 gav ut Trosa Amningsblad, arbetade han som typograf tills Nilssons död 1941, då sonen Hans övertog tryckeri och Bokhandeln. Efter en tid etablerade han sig som "egen tryckare" i huset vid Eken.

x Sonen Hans, arrenderade ut tryckeriet

Morfars slutade med det egentliga "lentbruket" 1935 på sommaren. Då hade han 2 kor kvar. Den ena slaktades, och den andra såldes till en "djurvänlig" torpare vid Grindstugan som hette Larsson. Torpet låg mellan Fredriksdal och Hursätra. Larsson ledde kon från Trna och hem till sig, det var c:a 15 km. Jag minns att han kom hem till morfars någon vecka senare - och talade om att det gått bra att gå med kon hela vägen, fast det tog nästan hela dagen. Vi hade roligt åt att han gång på gång sa: "Ho fick gå som ho vilde - ja ville inte slöna (slå) na. Ho fick beta i dikeskanterna.

xx det låg mellan Fredriksdal o Hursätra och hette "Grindstugan"

Morfars kor hade ju avyttrats 1935, men Bläsen fick leva kvar till någon gång i början av 1939. Morfar flyttade upp till huset som moster Greta o morbror byggde 1937. (Såe Tera o jag nu bo.) Huset stod klart i dec 1937. Då gifte dom sig - den 12 dec.

På kvällarna gick han ner till Bläsen och flyttade honom till "nattspiltan". På sommaren 1939, Bläsen var då 20 år, beslutade morfar att Bläsen skulle slippa leva vidare. Att sälja honom till någon annan var inte tal om. Själv skulle han fylla 89 år i dec. Han förstod att han inte så länge till skulle orka att sköta hästen - att ordna foder t. el. En del mark hade han sålt, en del hade han kvar, c:a 3-5 humland och den stora logen på Tomtarvägen - men det svarar mer arbete att skörda och hässa hö och att få in det i logen än vad en 89 åring klarar. En dag säger morfar till mig: Vill du kläs ta Bläsen och gå upp med honom till slaktare Blom. Slaktare Axel Andersson, anställd hos Blom, och som många gånger, de sista åren fått låna Bläsen till

en del småkörningar, hade lovat slakta hästen denna dag.

"Men du måste stanna o se att han skjuter honom. Jag vill inte att han skall säljas till någon annan." Jag gjorde som jag blev ombedd, och när jag kom tillbaka till morfar och talade om att nu var Blåsen borta - såg jag lydliga tårar i morfars ögon, och kände själv något fuktigt i ögonvrån. Det var bara en häst, men ändå en "livskamrat", som vi levt med i många år, som nu var borta.

Jag måste berätta hur morfar hade fått hästen. Omkring den 10 dec. 1925 kom morfars gode vän - Carl Spöberg, som var bonde, en tid vid Stunga en tid vid Kästbjörkö, som byggde hus i Trasa, bl. a ~~ett~~ "Rådhuset" vid Villagatan - han kom till morfar och bad att få ställa in en häst några dagar i morfars stall, och bad honom ge hästen hö och vatten. Detta hade hänt flera gånger tidigare - vämer emellan. Spöberg var ju inte direkt hästhandlare - men en del hästaffärer var ju bekant att han gjorde. Dagarna gick och morfar skötte om hästen försärs.

Den 19 dec. på förmiddagen kom Carl Sjöberg för att gratulera sin vän, Isak Andersson, som fyllde 75 år. Dom pratade som dom brukade om diverse saker som hänt, och drack säkerligen en kaffegök - eller två. När Sjöberg skulle gå - reste sig även morfar, för han tänkte följa med ut i stallet när Sjöberg skulle hämta hästen.

Då säger Sjöberg: Hästen får Du behålla - den är Din. Det är en 75 års present från Din son Olle i Göteborg. Jag har bara skaffat hästen. Din gamla Brunte börjar ju bli gammal, och Olle visste det och bad mig ordna med en ny.

Blåsen var då bär och således född samma år som jag - 1919.

Morfars fukt många år tillsammans med sin vän Blåsen. Morfar dog 29 sept 1980.

som hämmat berättas
 Nr. 62150
 Inresa den 7/5 1945
 Mottagaren Erik Eriksson Fjällhelmslund
 för näring. Skarvans område för jord o byggnadsgränd

som hämmat berättas
 Nr. 62150
 Inresa den 4/5 1945
 Mottagaren Erik Eriksson Fjällhelmslund
 för näring. Skarvans område för jord o byggnadsgränd

som hämmat berättas
 Nr. 62150
 Inresa den 4/5 1945
 Mottagaren Erik Eriksson Fjällhelmslund
 för näring. Skarvans område för jord o byggnadsgränd

som hämmat berättas
 Nr. 62150
 Inresa den 27/10 1944
 Mottagaren Erik Eriksson Fjällhelmslund
 för näring. Skarvans område för jord o byggnadsgränd

som hämmat berättas
 Nr. 62150
 Inresa den 27/10 1944
 Mottagaren Erik Eriksson Fjällhelmslund
 för näring. Skarvans område för jord o byggnadsgränd

se därav anmärkan, Jaak Andersson
 skapat med sitt jordbruk, i slutet på
 1930-talet - och sin namn östgen Andersson,
 Thhammer höjde här försäkra mark
 (ca 5 hektar) och den skara lagan på
 "Sagan till Cantz", anordnade rätt
 arbetarna ut mark o lagan till Erik
 Eriksson, Fjällhelmslund. (se tillbergsam)
 Det är dubbelten på några berättelser som